

Welkom en stilte

Lied 66: 1 en 3.

Bemoediging en groet

Klein Gloria

Gebed van toenadering

V: Niet om te oordelen God, zijt Gij gekomen,
maar om te zoeken wat verloren is,
om te bevrijden wie in schuld en angst gevangen zijn,
om ons te redden als on hart ons aanklaagt.

**A: Neem ons zoals wij hier aanwezig zijn,
met heel dat zondige verleden van de wereld,**

Stilte

V: Gij zijt toch groter dan ons hart, groter dan alle schuld.

**A: Gij zijt de Schepper van een nieuwe toekomst,
een God van liefde tot in eeuwigheid, Amen.**

Lied 995

Gebed

Lezing Exodus 1: 8-22

Lied 916

Lezing Matteüs 5:1-12

Lied 321: 1, 3, 4, 5 en 7.

Verkondiging

Orgelspel

Lied 527: 1, 2, 3 en 5

Gedenkstenen voor overledenen.

Gebeden

Collecte

Slotlied 418: 1, 2 en 3.

Zegen, beantwoord met "Amen" uit LB 431b.

Overledenen

We gedenken vandaag 2 overledenen.

Op 30 december 2019 is **Jan Loonstra** overleden, op de leeftijd van 73 jaar.

Hij woonde aan de Worp v.d. Geeststraat 1.

De begrafenis heeft in besloten kring plaatsgevonden.

Op 21 januari is **Martin Geert de Groot** overleden op de leeftijd van 67 jaar.

Hij woonde aan de Stationsweg 47A in Dokkum, in een huis van de st. Taland.

Hij was altijd zeer dankbaar voor de kaarten die hij uit onze gemeente en van anderen ontving.

De begrafenis vond plaats op maandag 27 januari in Dokkum.

We wensen de families van Jan Loonstra en Martin de Groot veel sterkte met het verwerken van dit verlies.

Gemeente van onze heer Jezus Christus,

Vader, waarom is deze nacht anders dan andere nachten?

Dat zal ik je vertellen mijn kind. Wij waren slaven in Egypte.

Zo begint bij Pesach de joodse sedermaaltijd. Wij waren slaven. Het oude verhaal wordt verteld alsof het gisteren gebeurd is. Want het gebeurt telkens weer opnieuw: er staan farao's op en er worden mensen onderdrukt. Het slavenhuis is nog steeds de werkelijkheid van miljoenen mensen en hun lijden is onbeschrijfelijk.

Dus vertellen we het door. Hoe het begon met Jozef. Hij woonde eerst onder de grond, in een donkere kerker, later boven de grond, in het paleis. Want de toenmalige farao had ontdekt dat hij met deze vreemde Hebreëer een engel in huis had, en hij bracht hem aan het licht en zette hem naast zich op de troon. Zo werd zijn land tot een zegen voor allen die er woonden en voor de vreemdelingen die er hun honger kwamen stillen. Ook **onze** vader Jakob trok met zijn zonen naar Egypte, want daar was brood.

Maar vele jaren later kwam er een koning die Jozef niet kende. Heeft hij nooit van Jozef gehoord? Nee, hij wil hem niet kennen. Hij gruwt van Jozef, want die heeft iets met God. Maar deze koning is zelf god in het diepst van zijn gedachten. En zo ontstaat er vijandschap tussen de farao en het volk van God. En zo gaat het altijd maar weer, ook in onze tijd. Dictators storen zich aan de gebeden van hun arme onderdanen. In de beleving van de armen is God belangrijker dan die dictator. En dat kan hij niet hebben. Hij begint hen te onderdrukken. Zware arbeid moeten ze verrichten, voorraadsteden bouwen, het werk doen dat niemand anders wil doen. Hij vindt dat het er veel te veel zijn, die armen die geloven dat God hen zal redden. Geloof in mij, roept de dictator. Pas je aan, word Egyptenaar en gehoorzaam mij, anders zal het je slecht vergaan!

De Israëlieten groeiden echter tegen de verdrukking in. Ze breidden zich zo sterk uit dat de Egyptenaren een afkeer van hen kregen. Vier maatregelen treft de Farao dan tegen Israël: na de zware arbeid (1), worden ze met geweld tot slaven gemaakt (2), daarna moeten de vroedvrouwen de jongetjes doden (3), en als dat allemaal niet helpt, dan moeten de Egyptenaren zelf de jongetjes maar in de Nijl werpen (4). De farao weet niet van heroverwegen en opnieuw beginnen, nee, hij gaat onverstoord zijn gang. Want hij denkt dat hij god is en die zelfbenoemde titel zal hij nooit opgeven, al wordt het zijn ondergang. Hij blijft stug volhouden: Israël moet ten ondergaan, koste wat kost.

Sifra en Pua heten de vroedvrouwen. De naam van de farao wordt niet vermeld, maar deze twee vrouwen, deze engelen van God, hebben zich met hun daden een naam gemaakt. Schoonheid en schittering betekenen hun namen. En zij hebben ontzag voor God. Zij spelen niet zelf voor God, nee zij vrezen God. Zij zijn vervuld van eerbied en heilige huiver. En dat mag je ook van deze vrouwen verwachten, want het is hun roeping om nieuw leven geboren te laten worden, niet om nieuw leven de nek om te draaien. Dagelijks zijn zij getuige van het grote wonder van de voortplanting.

Dat de farao nou juist hen vraagt om baby's te doden, dat is bizar. Daarmee gaat hij tegen hun diepste gevoelens in, tegen het wezen van hun beroep. Toch vergt het lef en moed om tegen die farao in te gaan. Om zich niet te laten intimideren door de machtige farao. Om burgerlijke ongehoorzaamheid te plegen. Veel ambtenaren hadden dat in de bezettingstijd niet; zij ondertekenden de ariërverklaring, zij hielpen om de joden af te scheiden, zodat de Nazis hen konden onderdrukken. Angst voor de onderdrukker maakt veel kapot. Maar Sifra en Pua, zij hebben dat lef wel: de jongetjes wordt geen haar gekrenkt.

De man op de troon zegt: "Ze moeten dood, die Hebreërs, ze zijn zo vreemd, zo anders." De vrouwen antwoorden: "Wat u zegt, farao, ze zijn zo vreemd, die Hebreërs, zo anders, je krijgt ze gewoon niet dood." En boven glimlachte God. Wat die twee heidense vroedvrouwen daar beneden deden, was schoon en schitterend in zijn ogen.

Zo gaat het steeds weer, in deze verhalen. Er is heidendom en er is heilige huiver voor God. Er is messiaans leven en er is niet-messiaans leven. De messiaanse manier van leven wordt in Israëls verhalen vaak door vrouwen uitgebeeld, de niet-messiaanse manier van leven door mannen. Straks zijn het de zus en de moeder van Mozes die zijn leven redden en hem in een biezen kistje leggen. Het is de Egyptische prinses die hem vervolgens uit het water zal halen. Zo stellen zij de toekomst van Israël veilig. Maar als het er later op aan komt om harde woorden tegen de farao te spreken, dan zijn het de mannen die het doen, Mozes en Aäron.

Wie de bergrede leest, komt binnen waar Jezus begonnen is: net als Mozes op de berg Sinaï, spreekt Jezus hier woorden van God. Het begin is bij de Wet en de profeten, die Gods verlangen vertolken naar een rechtvaardige wereld. Gelukkig wie honger en dorsten naar gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden. Toch is dit niet de eerste zaligspreking. In de eerste staat: Zalig de armen van geest, nu vertaald als 'wie nederig van hart zijn.'

Ik vind het jammer dat het woord 'armen' hier wegvertaald is, terwijl in het Grieks een woord staat dat wijst op schrijnende armoede. De uitdrukking 'arme van geest' is verwant met synoniemen als 'gebrokene van hart', 'verslagene van geest' of 'nederige van geest'. Al deze uitdrukkingen staan op de één of andere manier in verband met het lijden van Israël onder vreemde overheersers, zoals de farao's, de Babyloniers of de Romeinen. Lijdend onder armoede en uitbuiting, wachten de armen van geest vol verlangen op Gods bevrijding. Dat is hun enige hoop. Het goede nieuws is: Gods koningschap is gekomen en behoort aan hen! Gelukkig de armen van geest, want de heerschappij van Gods liefde en gerechtigheid is nu voor hen begonnen!

Gelukkig de treurende, de zachtmoedigen, de barmhartigen, etc. De zegen van God is te vinden waar mensen naar troost, recht en barmhartigheid verlangen. God staat naast hen, deelt hun verlangen, blijft komen, blijft proberen en geeft niet op. God laat immers niet los wat zijn hand begonnen is. Wij mogen ons gezegend weten als wij daar ook mee bezig zijn, met liefde en zorg, met het herstellen van gebroken relaties, met het zoeken naar genezing voor wie gewond zijn geraakt door het leven. Geluk is daar, waar mensen elkaar en God vinden, in een gezamenlijke inspanning voor een eerlijke maatschappij, waarin niemand vergeten wordt.

Ten slotte. Toen kwam er een koning die Jozef niet kende. Er wordt op een keuze aangedrongen, je kan niet neutraal blijven. Kies je voor de farao en zijn droom om zelf god te kunnen zijn? Of kies je voor de messiaanse droom van Jozef en zijn volk, van Sifra en Pua die burgerlijk ongehoorzaam durven te zijn, van de armen van geest die blijven hopen op Gods beloften? Gelukkig zijn zij die in hun lijden blijven uitzien naar God, want Gods heerschappij is gekomen. Dat is het goede nieuws dat Jezus kwam brengen en dat ook voor ons goed nieuws is; want als wij barmhartig, eerlijk en troostend omgaan met onze medemens, dan voegen wij ons in het lied van God. Een lied vol geluk en zaligheid, dat door blijft klinken lang nadat de farao's en tirannen verslagen zijn. Amen.